

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 906/2021
21.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Мирјане Андријашевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гојко Шаренац, адвокат из ..., против туженог СП „Ластра“ д.о.о. Лазаревац, чији је пуномоћник Миле Ранкић, адвокат из ..., ради накнаде штете у висини изгубљене зараде, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1921/20 од 02.12.2020. године, у седници одржаној 21.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца, изјављена против става првог, трећег, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1921/20 од 02.12.2020. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1921/20 од 02.12.2020. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1921/20 од 02.12.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 128/20 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете – регреса због незаконитог престанка радног односа, за период од јуна 2009. године закључно са јулом 2014. године исплати појединачно одређене новчане износе, са законском затезном каматом на сваки појединачни износ као у његовом садржају. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за износ преко досуђеног ставом првим изреке па до траженог, на име накнаде штете због неисплаћеног регреса, топлог obroка и превоза због незаконитог престанка радног односа, као и за ПИО доприносе на разлику између месечних примања које би тужилац остварио у односу на примања која је оставио у школи за период од 01.05.2011. године до 22.04.2016. године. Ставом трећим изреке,

решено је о трошковима парничног поступка и обавезана тужена да тужиоцу плати износ од 106.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1921/20 од 02.12.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке, а преиначена у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца за накнаду штете – регреса због незаконитог престанка радног односа за период од јуна месеца 2009. године закључно са јулом 2014. године са припадајућом законском затезном каматом, као у његовом садржају, и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 19.500,00 динара, а одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, с предлогом да се ревизија сматра изузетно дозвољеном на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом одредби чл. 408 Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/11 ...18/20), у вези са чл. 403. ст.2 и чл. 404. Закона о парничном поступку, па је оценио да је ревизија делом неоснована, а у преосталом делу недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка, на које се ревизијом тужиоца неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Другог основног суда у Београду, Судска јединица у Лазаревцу П1 807/10 од 10.10.2011. године, поништено је као незаконито решење туженог којим је тужиоцу отказан уговор о раду, а првостепена пресуда постала је правноснажна даном доношења пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2108/15 од 16.03.2016. године. Тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту - ... до 30.06.2009. године, када му је решењем туженог ... од 30.06.2009. године отказан уговор о раду са пратећим анексима. У периоду након отказа до 09.05.2011. године тужилац нигде није радио да би Уговором о раду од 09.05.2011. године засновао радни однос у ОШ „...“ у ... и истог дана ступио на рад код овог послодавца. Након поништаја решења о отказу уговора о раду, позван је да се врати на рад код туженог 21.04.2016. године.

Утврђено је да је тужилац са ОШ „...“ закључио уговор о раду на одређено време са пуним радним временом, ради замене одсутног запосленог, ББ, најдуже 60 дана, а ради обављања послова ... – Запослени је ступио на рад 09.05.2011. године од када остварује сва права и обавезе из радног односа. Чланом 8. Уговора о раду регулисано је да ће запослени право на одморе и одсуства остварити у складу са чланом 13. – 17. Закона о раду и Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. Чланом 17. Уговора о раду, утврђено је да запослени има право на накнаду трошкова у складу и у висини утврђеној

у члану 25. Посебног колективног уговора. Чланом 18. је утврђено да поред права на плату, накнаду плате и накнаду трошкова, запослени има право и на друга примања, у складу са Законом о раду и чланом 26. – 31. Посебног колективног уговора. Првна служба туженог је дописном под бројем ... од 21.04.2016. године позвала тужиоца у кадровску службу ради враћања на рад по правноснажној пресуди Другог основног суда, Судска јединица у Лазаревцу П1 807/2010 од 10.10.2011. године. Наведени допис уручен је тужиоцу 22.04.2016. године. Кадровска служба туженог сачинила је службену белешку 26.04.2016. године којом је констатовано да се тужилац 25.04.2016. године у 14,20 часова јавио у предузеће СП „Ластра“ д.о.о. Лазаревац по позиву упућеном од стране правне службе предузећа, ради враћања на рад по пресуди од 10.10.2011. године. По његовој изјави. он је већ запослен у другом предузећу, тако да се у моменту јављања није изјаснио да ли жели да се врати на рад или не, па му је остављен рок за изјашњење од 4 дана. Из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке, утврђено је да тужилац и даље ради код послодавца основне школе. По позиву се није вратио на рад код туженог јер се запослио у школи. Тужена је на захтев првостепеног суда доставила потврду број .../... од 21.04.2017. године о висини нето зараде коју би тужилац остварио да је радио као ... туженог са коефицијентом 2,00, као и о висини регреса за годишњи одмор и топлог оброка за период од 30.06.2009. године до 22.04.2016. године. Тужилац је у складу са подацима из потврде о регресу који би остварио определио захтев за накнаду штете – регреса због незаконитог престанка радног односа за период од јуна 2009. године закључно са јулом 2014. године.

Према становишту првостепеног суда, тужилац није доказао да је имао стварне трошкове превоза за утужени период па му право на накнаду штете по том основу не припада. Када је реч о делу тужбеног захтева тужиоца који се односи топли оброк првостепени суд закључује да ова накнада има карактер накнаде повећаних трошкова које запослени има када ради, да стога има наменски карактер и не спада у изгубљена примања за која запослени остварује право на накнаду штете у случају незаконитог престанка радног односа. По питању права на исплату регреса за коришћење годишњег одмора, првостепени суд оцењује да за период до ступања на снагу новог Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...75/14), ова накнада има карактер примања која би запослени по редовном току ствари остварио да му незаконитом одлуком није престао радни однос, док за период након ступања новог Закона о раду тужиоцу ова накнада не припада имајући у виду да је одредбом члана 191. став 2. новог Закона о раду предвиђено да се накнада штете у случају престанка радног односа без правног основа утврђује у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајуће порезе и доприносе у складу са Законом, а у шта не улази накнада за исхрану у току рада, регрес, бонуси, награде и друга примања по основу доприноса пословног успеха послодавца, па је код изложеног одлучио као у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је, након одржане расправе, закључио да је тужени писменим путем позвао тужиоца да се врати на рад, међутим тужилац се определио да се не врати на рад, јер је дана 09.05.2011. године засновао радни однос код послодавца основне школе, те да тужилац код тог послодавца ради пуно радно време, а самим тим у периоду утужења права из радног односа, као и право на годишњи одмор, право на накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и за исхрану у току рада остварује код овог другог послодавца, у складу са законом и општим актом, односно

уговором о раду, а тужилац на коме је био терет доказивања није доказао да је претрпео штету исплатом мањих износа код другог послодавца од износа које би према редовном току ствари остварио код туженог. Такође, другостепени суд закључује да накнада трошкова регреса, исхране у току рада и трошкова превоза (за одлазак и долазак са рада) припадају запосленом за учињене издатке по наведеним основима, те да ове накнаде по свом карактеру не представљају примања, из ког разлога је одлучио као у изреци побијане пресуде.

С обзиром да је ревизија тужиоца изјављена против става првог, трећег, четвртог и петог изреке побијане пресуде дозвољена по одредби чл. 403. ст. 2 тач. 2 ЗПП ("Сл. гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), то није било потребе да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

У том делу, и по оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак ревизијом побијане пресуде да тужилац нема право на накнаду штете у висини трошкова регреса, због незаконитог престанка радног односа.

Наиме, материјална одговорност послодавца у случају незаконитог престанка радног односа има за циљ успостављање пређашњег материјалног стања запосленог. Смисао одредбе чл. 191. ст.2 Закона о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/05) је да се накнада штете досуђује у износу који је потребан да се материјална ситуација оштећеног доведе у стање у коме би била да није донета незаконита одлука послодавца о отказу. Следствено томе, а насупрот наводима ревизије, запосленом се признаје накнада штете док није радио у континуитету, али му се не признаје право на регрес јер он није користио годишњи одмор. Право на регрес се везује за коришћење годишњег одмора и акцесорне је природе. То је трошак који би запослени имао да је користио годишњи одмор, а овде тужилац није користио годишњи одмор, па није ни имао трошак поводом њега.

Имајући у виду наведено, применом чл. 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је ревизију тужиоца изјављену против става другог, изреке побијане пресуде разматрао у смислу члана 404 ЗПП.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда у конкретном случају нису испуњени законом прописани услови за одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној, јер није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе и ново тумачење права. Предмет тражене правне заштите је накнада

штете због неисплаћеног регреса, топлог obroка и превоза, због незаконитог отказа. О овом захтеву тужиоца нижестепени судови су одлучили уз примену материјалног права које је у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке ревизијског суда, а у вези примене одредабе члана 191.ст.2 Закона о раду ("Сл. гласник РС" , бр. 24/05 ...) будући да наведена примања имају карактер трошкова, те да право на њихову накнаду припада само запосленима јер они имају издатке по наведеним основима.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије у овом делу, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија није дозвољена ни као редовна.

Према члану 441. ЗПП, ревизија је увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа.

Уколико се тужбени захтев односи на потраживање у новцу у радном спору, дозвољеност ревизије се оцењује на основу члана 403. став 3. ЗПП, према коме ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужба у овој парници поднета је 03.10.2016. године, ради накнаде штете, а вредност предмета спора у односу на овај део ревизијом побијане пресуде (став други изреке) је очигледно испод 40.000,00 евра.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000,00 евра, то је Врховни касациони суд оценио да је ревизија тужиоца недозвољена, применом одредбе члана 403. став 3. ЗПП.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Врховни касациони суд је, применом члана 165. става 1. у вези члана 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужилац није успео у овом поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић